

Nieuwsflitsen

Nieuwsflitsen is een periodiek van de heemkondekring Loon op 't Sandt. Verschijnt 6 keer per jaar
Correspondentieadres redactie: Van Grevenbrouckstraat 38, 5175AV Loon op Zand. Tel. 06-44416825
e-mail: secretaaris@heemkondekringloonoptsandt.nl Jaargang 05. Nr.01

Het bestuur van de heemkondekring Loon op 't Sandt
wenst al haar leden
mooie kerstdagen en een gezond en gelukkig 2012.

James Hannam	Tiny van Iersel	Sjeff Essens
Jan van Hoof	Ineke Leijtens	André van Rijswoud
	Ad Vermeer	

In dit nummer onder andere:

☐ Ledenmutaties	Pag. 01
☐ Dankwoord van de voorzitter	Pag. 01
☐ Schenkingen	Pag. 02
☐ Jaarprogramma 2012	Pag. 02
☐ Voor u gelezen in de media	Pag. 02-03
☐ Nieuws uit de werkgroepen	Pag. 04
☐ Tentoonstelling in de bibliotheek	Pag. 04

Ledenmutaties in de periode 1 september tot en met 15 december

Beëindiging lidmaatschap in de genoemde periode:

Ad Stevens, Riet Kemmeren (overleden)

Als nieuw lid mogen wij verwelkomen:

Theo Schroemges

Dankwoord van de voorzitter

Graag wil ik alle leden bedanken, die op dinsdag 22 november 2011 vanaf half vier meegewerkt hebben bij het "vergaren" van het Jaarboek:

Ineke Leijtens, Tiny van Iersel, Rianne van den Hout, Theo Schroemges, Joke van Gils, Jan Vera, James Hannam, Sonja Vera, Annie Hamers, Ad Schellen, Marij van Gorkom, Jack Barendse, Miriam van Boekel, Theo Schoenmakers, André van Rijswoud, Maria

Verstappen, Sjeff Essens, Ria van Rijswoud, Erik Gelevert, Michel van Iersel.

Dank zij deze medewerkers was het jaarlijks karwei rond 20:00 uur geklaard. Wij hebben met zijn allen daardoor ongeveer € 500,- kunnen besparen. De gevulde koeken en frisdrank laten we daarbij buiten beschouwing, want dat hebben de medewerkers dubbel en dwars verdiend!

Schenken in de periode 1 september tot en met 15 december

Het archief van de Loonse Natuurverkenner, behalve van de opheffingsvergadering, dit hebben wij nog te goed. Annie Hamers: een aantal bidprentjes en foto's. Nel v. Gompel: devotie- en bidprentjes. Ad Schellen: persoonsbewijs (afgegeven 10-11-1941) van zijn zus Anna Maria Schellen (non), foto's en ansichtkaarten. Tevens devotionalia: een mini 3 luik, een mini rozenkrans en twee Mariabeelden in hulsjes (Alles van zijn zus), bidprentjes. Emile

van Beers een aantal bidprentjes. Lauran Toorians: Bidprentjes en geboortekaartjes. Jan Ligtenberg: bidprentjes. Mari v.d. Linden: bidprentjes. Sandra Termeer: bidprentjes. Ineke Leijtens: 2 dozen venster enveloppen voor het secretariaat. Ad de Rooij: foto van alle leerlingen uit het jaar 1950 op de fraterschool St. Emilius. Piet v.d. Wouw: foto van de molen zoals deze was in originele staat in de Loonse Molenstraat.

Jaarprogramma 2012

15 dec. 2011	Verschijsing Nieuwsflitsen 2012-1	13 augustus	Bestuursvergadering 1 september
9 januari	Bestuursvergadering		Verschijsing Nieuwsflitsen 2012-5
8 februari	Jaarvergadering in De Kiosk	8 september	Open Monumentendag
13 februari	Jaarvergadering redactie Straet & Vaert	12 september	Algemene ledenvergadering in De Kiosk
27 februari	Bestuursvergadering	16 september	Dag van Loon
1 maart	Verschijsing Nieuwsflitsen 2012-2	8 oktober	Bestuursvergadering
14 maart	Avond voor de leden in De Kiosk	13 oktober	Excursie
		31 oktober	Avond voor de leden in De Kiosk
16 april	Bestuursvergadering	1 november	Verschijsing Nieuwsflitsen 2012-6
1 mei	Verschijsing Nieuwsflitsen 2012-3	19 november	Bestuursvergadering
9 mei	Lezing voor leden in de Kiosk	21 november	Lezing in de Service Residentie Molenwijk
21 mei	Bestuursvergadering		
30 mei	Dia avond in de Venloene	15 december	Verschijsing Nieuwsflitsen 2013-1
20 juni	Fietstocht / wandeling	7 jan. 2013	Bestuursvergadering
1 juli	Verschijsing Nieuwsflitsen 2012-4		

Alle avondbijeenkomsten beginnen om 19:30 uur met uitzondering de lezing op 21 november, deze vangt aan om 20:00 uur.

Voor u gelezen in de media

“Kennis heemkunde wordt genegeerd” (Brabants Dagblad 20-10-2011)

Nu de eindrapportage in beeld komt van alle cultuurhistorische kaarten voor tien gemeenten in de regio Eindhoven, Langstraat en het Groene Woud, is er ongezouten kritiek ontstaan in de cultuurhistorische hoek over de aanpak van historicus Sjf Hendrikk. Met name plaatselijke heemkundekringen steigeren, omdat ze naar eigen zeggen nauwelijks of niet betrokken worden bij gemeentelijke cultuurhistorische kaarten, die straks de onderlegger gaan vormen voor het cultuurhistorisch beleid van deze gemeenten.

Prof. dr. Arnoud-Jan Bijsterveld, hoogleraar cultuur in Brabant aan de Universiteit van Tilburg, maar ook Jan Franken, bestuurslid Brabants Heem vrezen dat de genoemde gemeenten straks met een “waardeloze historische kaart in de maag zitten, waarmee het cultuurhistorisch beleid jaren wordt teruggeworpen”. Een aantal gemeenten in het Groene Woud, de Langstraat en de regio Eindhoven hebben een externe historicus ingehuurd om voor hen “de gemeentelijke cultuurhistoriekaart” te maken.

Het gaat om dr. Sjf Hendrikk uit Rozendaal (Gelderland). Gezamenlijk hebben deze gemeenten 100.000 euro uitgetrokken om voor Dongen, Loon op Zand, Oesterwijk, Son en Breugel, Heusden, Haaren, Best, Schijndel, Vught en Sint-Michielsgestel dat werk uit te voeren. “Het werk van de uitvoerder is beneden de maat. Heemkundekringen zijn niet te spreken over de aanpak. Pas op het allerlaatste moment worden deze clubs ingeschakeld. Hiermee miskent Hendrikk de kwaliteit en kennis van deze soms professionele en vaak semi-professionele mensen”, zegt Bijsterveld.

Jan Franken van Brabants Heem beaamt dat. “We hebben al flinke bijval gehad van heemkunde-kringen, zoals die van Gestel en Loon op Zand. In alle voorwerk van Hendrikk staan volop fouten en omissies. En er is geen recente literatuur verwerkt in de stukken”, zegt Franken.

De heemkundekring De Ketsheuvel geeft aan dat Hendrikk namen op de lijst heeft staan van panden die allang gesloopt zijn. En

rijksmonument De Eendragt (molen) is vergeten.

De heemkunde in Dongen geeft aan dat Hendrixx eeuwen Dongense geschiedenis is vergeten te beschrijven (veertiende eeuw en laatste 200 jaar).

Sjef Hendrixx is erg verbaasd over alle kritiek. "Ik zag bij de SRE-gemeenten zoals Oirschot hoe het er aan toe ging. De heemkunde daar kwam met 450 pagina's aan goedbedoelde informatie, voor-afgaand aan het samenstellen van de kaart. Dat wilde ik niet.

Heemkundekringen hebben kundige mensen. Maar van al die gedetailleerde informatie kan ik maar een tiende gebruiken. Dat scheidt

verwachtingen. En ik denk dat er zeer grote verwachtingen zijn geweest. Omdat ik anders werk, is het niet naar de zin van sommige heemkundigen die me zwart maken en dus is het ineens oorlog." Hendrixx zegt onverstaanbaar verder te werken aan de kaarten, ondanks alle kritiek. "Ik werk heel methodisch. De kaarten moeten instrumenten zijn voor gemeenten om afwegingen mee te maken. Het is geen beleid. Ik leg voor mijn werk verantwoording af aan de Stichting Behoud Brabantse Monumenten, dat is mijn opdrachtgever. Ook de provincie toetst mijn werk. Niet de heemkunde-kringen."

Zeven jaar welstandsvrij: "geen schending stadsbeeld" (bron: Erfgoedstem 5 december 2011)

Gemeenten mogen voortaan zelf bepalen of ze een welstandstoets laten uitvoeren bij verbouwprojecten. Er zijn al positieve ervaringen met welstandsvrij bouwen, maar gemeenten moeten wel een kader hanteren, leert de ervaring. "Wij redeneren niet vanuit de angst dat mensen hun huis verbouwen met een lelijk

resultaat en vertrouwen erop dat mensen zelf rekening houden met het straatbeeld. Na 7 jaar welstandsvrij bouwen komen wij geen schending van ons mooie stadsbeeld tegen", zegt André van der Vleuten, senior medewerker VROM in Boekel, beslist.

Kroes wil meer cultureel erfgoed op internet (bron: nu.nl)

De lidstaten van de Europese Unie moeten veel meer van hun cultureel materiaal digitaliseren. Dat is beter dan ons erfgoed te laten verstoffen in kelders en loodsen. Dat stelde Europees Commissaris Neelie Kroes (Digitale Agenda)

dinsdag. Zij wees op de Europese culturele databank Europeana, die nu 20 miljoen objecten online telt. Kroes streeft naar 30 miljoen items in 2015.

Nieuw nationaal archeologisch informatiesysteem moet ook burger bedienen

(bron: Rijksdienst voor cultureel erfgoed)

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed werkt het komend jaar aan de vernieuwing van het archeologisch informatiesysteem, Archis. Doel is om ARCHIS 3.0 toegankelijk te maken voor zowel de specialist als de belangstellende burger. Archis is hét gemeenschappelijke

informatiesysteem voor het archeologisch veld. Gegevens van de vindplaatsen, de vondsten en de archeologisch monumenten zijn aangeleverd door verschillende partners. Archeologische professionals kunnen de informatie raadplegen.

Van het Stadsmuseum (bron: HKK Tilborch)

Verhaal op Zaal. Vanaf 6 november wordt er in Peerke Donders Paviljoen iedere eerste zondag van de maand een verhaal verteld in het museum. Al wandelend langs de vitrines en door de museumruimtes vertelt iemand over het leven van Peerke, over een speciale reis naar de Cariben of over zijn of haar betrokkenheid bij naastenliefde.

(Opgeven kan via

boekingenpdp@mommerskwartier.nl)

Nieuws uit de werkgroepen

Op 21 november is de **werkgroep onderwijs** en educatie aanwezig geweest op basisschool de Blokkendoos. Hier zijn de groepen 5 bezig geweest met een activiteitenles uit het project Jet en Jan jong in 1910. Maria Verstappen en Willemien van Gorkom hebben ter ondersteuning meegeholpen met de activiteiten sokken stoppen en koffie zetten. Het enthousiasme was groot in deze school, kinderen hadden ook flink wat oude gebruiksvoorwerpen opgehaald die gedurende het project in de klas opgesteld waren. Jet en Jan gaan ook nog naar de twee andere scholen. Voor 2012 wordt een project over de oorlog in Loon op Zand overwogen en mogelijk kunnen wij gebruik maken van de leskist uit het kamp Vught.

Bij de **werkgroep fotoarchief** is uitbreiding van leden noodzakelijk door het wegvallen van twee zeer actieve deelnemers. Bij deze doet de werkgroep een oproep aan u om op de dinsdagochtend in de tweede en vierde week van de maand van 09:00 tot 12:00 uur de werkgroep te komen versterken. De voornaamste werkzaamheden zijn: scannen en benoemen van foto's en dia's en deze te archiveren. De fotowerkgroep zoekt dus deelnemers die aan de hand van oude foto's, inwoners uit Loon op Zand herkennen. Daarnaast is een aantal keren per jaar assistentie nodig bij de voorbereiding van diaprojecties die extern worden gegeven en het voorbereiden van fototentoonstellingen. Kom een langs in de Refter op bovengenoemde dagen, dan kunt u beoordelen of dit voor u interessant is.

Tentoonstelling in de bibliotheek.

U kent ze wel, die kleurige kaarten met vaak een mooie foto of tekening die de geboorte van een zoon of dochter aankondigen. In de loop van de tijd hebben ze wat verandering ondergaan en dit wil de heemkundekring u laten zien. In de vitrinekast van de bibliotheek is een uitgebreide verzameling geboortekaartjes te zien.

De kaartjes dateren van 1943 tot 1990 en geven een mooi overzicht van de verschillende stijlen die in de loop van de tijd werden gehanteerd.

Te bezichtigen tijdens de openingstijden van de bibliotheek.

Excursie naar Haastrecht 8 oktober 2011 groot succes.

Zaterdagochtend 9:00 uur vertrok de bus met 30 leden naar de Noord-Hollandse plaats Haastrecht vlak bij Gouda. Hier zullen we wat meer te weten komen over Paulus van Haastrecht.

Rond 10:30 arriveerden we bij het cultureel centrum Concordia waar we werden ontvangen met koffie en gebak. Vervolgens werd door Dhr. Rob Anders verteld wie Paulus van Haastrecht was en hoe hij in Loon op Zand terecht komt. In 1383 koopt hij Loon op Zand van zijn neef Zweder van Abcoude voor 2200 Franse Schilden (goudstukken). Ook geeft hij opdracht voor de bouw van de voorloper van het Kasteel van Loon op Zand.

Na de lezing liepen we naar de hervormde kerk van Haastrecht (1611) waar we een uiteenzetting kregen over de geschiedenis van de kerk, die vijf keer afbrandde en telkens weer werd opgebouwd.

Na een goed verzorgde lunch in cultureel centrum Concordia, vertrokken we met de bus naar Oudewater waar we de enige officiële Heksenwaag van Europa bezochten. Nadat verteld werd hoe het er vroeger aan toe ging als je verdacht werd van hekserij, werden enkele leden van de heemkundekring "gewogen". En hoewel er bij een enkeling twijfel was, kreeg ieder toch een certificaat dat men geen heks was.

Na een drankje in Hotel- Restaurant Abrona, waar mensen met een beperking werken, vertrokken we weer naar Loon op Zand waar we rond 17:30 uur arriveerden. De voorzitter bedankte Luran Toorians voor het idee om Haastrecht te bezoeken. De leden waren vol lof over de dag en bedankten Jan van Hoof en Ad Vermeer voor het organiseren van de excursie.